

7 Conclusies

Plaatsing op een zwarte lijst betekent een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden vanwege de aard en het gebruik van de registratie.

Vanwege de aard van de registratie omdat de geregistreerden in een kwaad daglicht worden gesteld. Zij krijgen het etiket opgeplakt van dubieuze debiteur, fraudeur of oplichter. Dergelijke negatieve persoonlijke kwalificaties mogen niet lichtvaardig worden gegeven. Er moet echt wat aan de hand zijn.

Vanwege het gebruik van de registratie omdat de gegevens van de geregistreerden verspreid worden onder de deelnemers van de zwarte lijst en geen overeenkomsten worden gesloten met hen dan wel onder andere – zwaardere – voorwaarden dan gebruikelijk. De negatieve beeldvorming treedt niet alleen op bij de benadeelde crediteur. Deze stelt anderen immers ervan in kennis dat hij met een bepaalde persoon niet langer meer zaken doet en raadt zijn concurrenten aan dit ook niet te doen. De toegang tot een bepaalde voorziening wordt daardoor feitelijk afgesloten door het oordeel van één bepaalde deelnemer. Het gevolg is dat, net zoals een strafrechtelijk verleden iemand zijn hele leven kan achtervolgen, een 'civielrechtelijk verleden' iemand jarenlang wordt nagedragen.

Inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is slechts gerechtvaardigd indien daarvoor gegronde redenen zijn aan te voeren. Het weren van wanbetalers, fraudeurs en oplichters is een groot belang van bedrijf, bedrijfstak en samenleving. Het aanleggen van een zwarte lijst is pas te rechtvaardigen indien de schade een zodanige omvang heeft bereikt dat een beperking op het recht van de persoonlijke levenssfeer noodzakelijk is. Dit is niet het geval zolang het slechts gaat om schade voor individuele bedrijven die geen substantiële omvang heeft. Dergelijke schade moet als een normaal bedrijfsrisico worden beschouwd. Wanneer er sprake is van substantiële schade valt niet in abstracto aan te geven. Dit zal afhangen van een afweging van de omstandigheden van het gegeven geval. Grote terughoudendheid en behoedzaamheid is geboden.

Plaatsing van een persoon op een zwarte lijst is geoorloofd wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. Op grond van afweging van de omstandigheden van het gegeven geval heeft de houder in redelijkheid kunnen besluiten een debiteur van een (aantal) deelnemer(s) op de zwarte lijst te plaatsen. Dit betekent ten eerste dat de toegebrachte schade aan de deelnemer(s) onevenredig is in verhouding tot de schade voor de debiteur als gevolg van de plaatsing op de zwarte lijst. Ten tweede moet het nagestreefde doel (voorkomen van verdere schade) niet op een voor de debiteur minder ingrijpende wijze kunnen worden bereikt.
2. De houder heeft zorggedragen voor een zo groot mogelijke openheid en zorgvuldigheid tegenover de geregistreerde debiteur. De geregistreerde heeft bij het aangaan van de overeenkomst kunnen weten of redelijkerwijs kunnen weten in welke gevallen tot plaatsing op de zwarte lijst zal worden overgegaan. Op het moment van wanprestatie is de geregistreerde medegedeeld dat na niet-betaling tot plaatsing zal worden overgegaan. En bij plaatsing op de zwarte lijst is de geregistreerde hiervan in kennis gesteld. Ten slotte wordt aan de geregistreerde medegedeeld dat geen overeenkomst met hem wordt aangegaan indien die beslissing – mede – op grond daarvan is genomen.